

GASD

Goudse Adviesraad Sociaal Domein

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gouda

Betreft: advies over visie Sporten en Bewegen in Gouda 2024-2032

Gouda, 17 juni 2024

Geacht college,

U heeft de GASD om advies gevraagd over de visie Sporten en Bewegen in Gouda 2024-2032. Zoals gebruikelijk hebben wij ten behoeve van onze meningsvorming organisaties gesproken die een belangrijke rol bij sporten en bewegen in het Sociaal Domein. Helaas kon de Goudse Adviesraad voor mensen met een beperking niet aanwezig zijn. Zij zullen op verzoek van de beleidsambtenaar hun advies naar hem toezenden. We kijken terug op hele mooie en inspirerende gesprekken. U heeft ook advies gevraagd aan de Goudse Sportraad. Wij richten daarom ons advies op de relatie met (doelgroepen uit) het Sociaal Domein.

Wij zien grote passie en gedrevenheid om Goudse inwoners in beweging te krijgen

De sportvisie ademt passie om Goudse inwoners meer in beweging te krijgen. Het biedt een solide fundament gericht op het creëren van verbinding en het laten zien van de meerwaarde van sporten en bewegen op basis van betaalbaarheid en gelijke kansen. Het is een ambitieuze visie die alleen haalbaar is met “verenigde” krachten.

Deze passie hebben wij ook ervaren in de gesprekken met de beleidsmedewerker van de gemeente en de gesprekken met betrokken organisaties. In de gesprekken horen we een grote wil om inwoners te bereiken en te inspireren om te bewegen. Daarin zien we dat organisaties actief de verbinding met elkaar zoeken om elkaar verder te helpen. In Gouda werken buurtcoaches, beweegmakelaars, sportverenigingen, ondernemers, welzijnsorganisaties, sociaal team, SPORT.GOUDA en verenigingen gericht op speciale doelgroepen samen aan deze missie. We hoorden goede voorbeelden waar mensen individueel of groepsgewijs geholpen worden naar meer bewegen en sporten. We zien daarnaast ook een groot bewustzijn welke impact sporten en bewegen heeft op gezondheid en verbinding tussen mensen. Preventie is hierbij essentieel.

Advies 1: Breng in gesprek met betrokken organisaties focus aan door jaarlijkse doelen visueel in beeld te brengen, en de resultaten te monitoren.

In de visie staan mooie en grote ambities, bijvoorbeeld dat het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegerichtlijnen stijgt van 47% in 2023 naar 65% in 2032 en 75% in 2040. Ook staan er veel activiteiten in die de gemeente wil inzetten, waarvan sommige concreter zijn dan andere. We zien daarbij dat het zoeken is naar wat de verschillende doelgroepen echt (meer) in beweging krijgt. Bovendien is er logischerwijs sprake van een gegeven budget en capaciteit om de visie uit te voeren

en moet goed worden afgewogen waar het budget en capaciteit aan besteed wordt. Daarbij moet worden opgemerkt dat van verschillende kanten zorgen zijn geuit of de (structurele) financiële middelen voldoende zijn. We missen in de visie een uitwerking van de verwachting hoe de ambitie gerealiseerd moet worden, bijvoorbeeld in jaarlijkse doelen en activiteiten. We vragen ons af hoe de gemeente de grote verscheidenheid aan ambities en bijbehorende activiteiten prioriteert. We adviseren om in gesprek met betrokken organisaties jaarlijks focus aan te brengen in doelen en activiteiten en te monitoren of deze doelen en activiteiten behaald zijn. Met dit inzicht kan de gemeente zo betekenisvol bijsturen in haar inzet om meer inwoners in beweging te krijgen en te houden.

Hierbij zien we een groot belang van het echte en goede gesprek met inwoners over wat voor drempels er zijn of wat de motivatie is om meer te sporten en te bewegen. De visie benoemt daarbij positieve ervaringen met het experiment Living lab in Korte Akkeren en stelt dat te willen uitbreiden. We raden daarbij aan om zoveel mogelijk het contact op te zoeken in de nabijheid van inwoners, bijvoorbeeld door in de buurten, op straat, het gesprek aan te gaan.

Advies 2: Besteed niet alleen apart aandacht aan verschillende doelgroepen, maar integreer het in de ambities zoals vitale verenigingen en beweegvriendelijke openbare ruimte

.

In de visie zien we nog beperkt de verschillende doelgroepen verwerkt in de ambities, bijvoorbeeld als het gaat om oudere inwoners of inwoners met een beperking. In de visie zien we een gemeente die zich volgend en vrijblijvend opstelt 'verenigingen die dat willen en kunnen hebben oog voor ...'. De verenigingen die sporten voor specifieke doelgroepen aanbieden hebben daar zelf het initiatief voor genomen op basis van een eigen wens. De gemeente stelt zich volgend op, omdat het sowieso al erg lastig is om vrijwilligers te vinden en het daarom niet wil afdwingen. Dat is invoelbaar. Wij vinden het echter een gemiste kans om de maatschappelijke functie die verenigingen per definitie hebben in de wijk niet juist te versterken. Wij geloven net als de gemeente erin dat de wens bij de vereniging moet liggen, maar wij geloven ook dat de gemeente meer kan inspireren, actief ondersteunen en verleiden om doelgroepen die het al lastiger hebben om te bewegen te betrekken in alle ambities. Dat zou kunnen leiden tot een win-win, zoals sterkere vitale verenigingen en meer inclusiviteit. Er is in Nederland veel ondersteuning mogelijk en er zijn ook inspirerende voorbeelden, bijvoorbeeld met de sportplus community in Rotterdam. In de verbinding met zorgorganisaties en inwoners over wie het gaat, kan er gezocht worden naar oplossingen.

Ook bij het maken van een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte zou er wat ons betreft bewuste aandacht mogen zijn voor die groepen die niet standaard mee kunnen. Hoe mooi is het als op eenzelfde plek ouderen dagelijks hun oefeningen kunnen doen, kinderen zonder en met een beperking samen kunnen spelen, jongeren zonder en met een beperking samen kunnen free runnen en gebruikmaken van calisthenicspark.

Advies 3: Blijf inzetten op verbindingen met andere beleidsterreinen en verschillende organisaties om goed aan te sluiten bij wat doelgroepen nodig hebben

Zoals benoemd zien we een wil om verbindingen te leggen tussen organisaties en elkaar daarmee te versterken. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen SPORT.GOUDA, het sociaal team,

sportverenigingen, huisartsen en fysiotherapeuten. Maar ook aan verbindingen tussen beleidsterreinen zoals sociaal domein, sport en openbare ruimte. Daar is sport een belangrijke bijdrage aan (mentale) gezondheid, activering, sociale contacten. In sterke verbindingen zit wat ons betreft ook de meerwaarde om de meeste gezondheidswinst te behalen. Zoals de contacten met verpleeghuizen, zorginstellingen, ASVZ, stichting MEE, Kwadraad en het meedenken aan de voorkant als beleid in de openbare ruimte gemaakt wordt. Wij willen daarom hier de nadruk op leggen om dit voort te zetten en uit te bouwen.

We denken concreet aan twee voorbeelden:

De wijk Oud Achterwillens is bijna rond met ophogen. De speeltuin moet nog opgeknapt worden. Dit zou een mooi voorbeeld zijn om vooraf samen met inwoners te kijken hoe deze speeltuin zo in te richten dat het aantrekkelijk is voor de verschillende groepen, zoals ouderen, jongeren, mensen met een beperking.

De link tussen het vrijwilligersbeleid en de verenigingen lijkt nog beperkt te zijn. Terwijl verenigingen een belangrijke factor zijn in sociaal weefsel en impact hebben op de gezondheid van inwoners. Ze worstelen met het hebben van voldoende vrijwilligers. Hier zou goede aandacht in het vrijwilligersbeleidsplan dat de gemeente in 2024 vast wil stellen voor sportverenigingen erg behulpzaam zijn.

Advies 4: Inspireer door mooie voorbeelden te delen en maak gebruik van verschillende communicatiemiddelen

We horen in de gesprekken enorm mooie voorbeelden van hoe bijvoorbeeld beweegmakelaars inwoners (met of zonder een beperking) helpen om meer te gaan sporten en bewegen. Mensen gaan meer bewegen als ze zien dat bekenden dat doen. Daar zou de gemeente (nog) meer op kunnen inspelen door mooie voorbeelden meer uit te dragen. Bijvoorbeeld door met regelmaat een inwoner uit te lichten en zijn/haar persoonlijke beweegverhaal te publiceren op de website, sociale media en in Kontakt. Verhalen die inspireren en stimuleren. Inwoners waarderen ook verschillende communicatiemiddelen. Een overzicht van alle activiteiten kan bijvoorbeeld neergelegd worden bij de kapper, de fysiotherapeut, huisarts e.d. Verder leveren een goed toegankelijke en overzichtelijke website, advertenties in Kontakt en berichten op social media veel winst op. Of bijvoorbeeld via een wijk-tegen-wijk toernooi verbinding te creëren en de diverse sporten op een leuke manier onder de aandacht te brengen.

Advies 5: Waar het naast integrale aanpak nodig is om in te zoomen op groepen die beperkt meekunnen: ga door op bestaand beleid en maak op onderdelen de ambitie concreet om mee te kunnen nemen in prioritering.

In advies 2 pleiten wij voor een integrale aanpak, maar we beseffen tegelijkertijd dat het noodzakelijk is om in te zoomen op groepen die beperkt mee (kunnen) doen en die dus naar een “gelukkiger” level te helpen. Over die doelgroepen gaat dit advies. Wij vinden het mooi om te zien dat er deels expliciete aandacht is voor die verschillende doelgroepen. Daarbij valt het ons op dat de mate van concreetheid verschilt. Onze zorg is dat doelgroepen die wat moeilijker te bereiken zijn, maar waar de impact groot zou kunnen zijn, minder aandacht zullen krijgen, zoals bijvoorbeeld de oudere inwoner met niet-westerse achtergrond.

We beschouwen hieronder de gerichte inzet voor de belangrijkste doelgroepen uit het sociaal domein met het oog op mogelijkheid tot sporten en bewegen:

- **Jeugd:** Zowel het percentage voldoende beweging van 5-12 jarigen als 13-18 jarigen is zorgelijk. De in de visie genoemde acties juichen we toe. Wij zien hier een weg voor integraliteit met aantrekkelijke openbare ruimte en verenigingen om jeugd vroeg aan zich te binden. Zie verder advies Goudse Sportraad.
- **Senioren:** De gestelde ambitie is hoog. Het vraagt om extra inzet van buurtsportcoaches en beweegmakelaars. Wat wordt in het kader van GALA bedoeld met het inzetten op preventie, bewustwording etc.? We vragen extra aandacht voor ouderen, die slecht ter been zijn en/of sociale drempels ervaren om naar buiten te gaan. Samenwerking met Zorgpartners (Reable) is gewenst.
- **Voor inwoners die geld als beperking ervaren om de sportieve activiteiten te doen** zijn goede regelingen (volwassenenfonds, de Rotterdampas en het Kindpakket), die alleen meer geactiveerd moeten worden. Ook commerciële aanbieders kunnen hier op aangesproken worden.
- **Inwoners met een beperking:** Welke acties worden concreet ingezet op de genoemde doelen? We horen dat SPORT.GOUDA hier aandacht voor heeft en inzet op maatwerk, dat zien wij (nog) niet terug in de visie.
- **Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt:** De sportvisie benoemt het project Bewegen Werkt dat tientallen inwoners helpt om via bewegen contacten op te bouwen en in een ritme te komen voor (vrijwilligers)werk. Wij zien hier mogelijkheden om nog meer samenwerking en versterking te zoeken met de uitvoering van de participatiewet omdat beweging, en bijvoorbeeld het inzetten van de gecombineerde leefstijlinterventie, een positieve invloed hebben op zowel activering als gezondheid.
- **Nieuwkomers:** Het belang van bewegen en activering is voor de mentale gezondheid van deze groep erg groot. De verschillende initiatieven zien we als positief. Extra aandacht voor sport en beweging in het Groenhovenpark is gewenst.

Wij zijn uiteraard bereid tot een nadere toelichting op dit advies en zijn benieuwd naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Linda Boot

Plaatsvervangend voorzitter GASD